

Λύσεις στις ασκήσεις του Τετραδίου Εργασιών

Τετράδιο Εργασιών σελ. 33

1. Διαβάστε τα κείμενα-πηγές 3 και 4. Κρίνετε τη συμπεριφορά των δύο ιεραρχών προς τον αυτοκράτορα και εκτιμήστε τις επιπτώσεις που είχε αυτή η διαφωνία στην εκκλησία και την αυτοκρατορία. Θυμάστε τον Ηράκλειο και τον Πατριάρχη Σέργιο; Κάνετε μια σύγκριση του τρόπου συνεργασίας αυτών των ηγετών και εκείνων.

Στα κείμενα-πηγές 3 και 4 ενημερωνόμαστε πώς αντέδρασε ο πατριάρχης Γερμανός και ο πάπας της Ρώμης, όταν έμαθαν την απόφαση του αυτοκράτορα να απομακρύνει τις εικόνες. Πιο συγκεκριμένα, ο πατριάρχης Γερμανός αντέδρασε σωστά, καθώς δεν θεώρησε σωστό να παρθεί μια τόσο σημαντική απόφαση χωρίς να υπάρχει απόφαση της Οικουμενικής Συνόδου και αποφάσισε να παραιτηθεί. Αντιθέτως, η αντίδραση του πάπα της Ρώμης δεν ήταν σωστή. Εμπόδισε να σταλούν οι φόροι από την Ιταλία στην Κωνσταντινούπολη, χωρίς να έχει το δικαίωμα να παίρνει αποφάσεις πάνω σε θέματα που αφορούσαν στη φορολογία. Ο πάπας τάχθηκε υπέρ των εικονολατρών και οι σχέσεις ανάμεσα στο Βυζάντιο και τη Δυτική εκκλησία διαταράχτηκαν. Στην κρίσιμη αυτή στιγμή, έπρεπε να υπάρχει συνεργασία ανάμεσά τους, όπως παλαιότερα είχε γίνει με τον Ηράκλειο και τον Πατριάρχη Σέργιο, ο οποίος για το καλό της αυτοκρατορίας, αποφάσισε να δώσει τα χρήματα της εκκλησίας στον αυτοκράτορα.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

2. Διαβάστε ξανά τις αποφάσεις των Ισαύρων αυτοκρατόρων για τα εκκλησιαστικά θέματα. Συζητήστε μεταξύ σας ποιες απ' αυτές νομίζετε ότι ήταν σωστές και ποιες λαθεμένες. Δικαιολογείται τόσο αναταραχή και για τόσο πολύ χρόνο στο κράτος;

Κάποιες από τις αποφάσεις των Ισαύρων αυτοκρατόρων για τα εκκλησιαστικά θέματα ήταν σωστές και άλλες λαθεμένες.

Σωστή ήταν η απόφαση τα εκκλησιαστικά και μοναστηριακά κτήματα να πληρώνουν τον κοινό για όλους φόρους, γιατί εκτός του ότι με τον τρόπο αυτό τονώθηκε η οικονομία, ήταν άδικο απέναντι στους υπόλοιπους κατοίκους της αυτοκρατορίας, που πλήρωναν κανονικά τους φόρους τους. Επίσης, σωστή ήταν και η απόφαση να υπηρετούν και οι κληρικοί και οι μοναχοί τη στρατιωτική τους θητεία, πριν δεχτούν το ιερατικό τους αξίωμα, γιατί η ασφάλεια και η υπεράσπιση της αυτοκρατορίας, έπρεπε να είναι έργο και υποχρέωση όλων των πολιτών.

Απόλυτα λαθεμένη, ωστόσο, ήταν η απόφαση των αυτοκρατόρων να απαγορέψουν την προσκύνηση των εικόνων και να διατάξουν την απομάκρυνσή τους. Η κίνηση αυτή, πυροδότησε την έχθρα ανάμεσα στην εκκλησία και το κράτος και προκάλεσε τον διχασμό που κράτησε πάνω από έναν αιώνα. Η αναταραχή, διήρκεσε τόσο πολύ γιατί οι εικόνες ήταν το βιβλίο των αγραμμάτων, που οι χριστιανοί προσκυνούσαν για να εκφράσουν την βαθιά πίστη τους στον Θεό και όχι στο υλικό από το οποίο ήταν κατασκευασμένες.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

3. Η παρακάτω επιστολή του Πάπα στάλθηκε από τη Ρώμη στον επίσκοπο Μασσαλίας, στα πρώτα χρόνια της εικονομαχίας. Η απόφαση της «αναστήλωσης των εικόνων» πάρθηκε έναν αιώνα αργότερα! Έπρεπε να χαθεί τόσος χρόνος;

Επιστολή του Πάπα Γρηγορίου Α΄ προς τον επίσκοπο Μασσαλίας

«Για το ότι απαγόρευσες τη λατρεία των εικόνων σε επαινούμε όλοι μας. Κανένα ανθρώπινο δημιούργημα δεν πρέπει να γίνεται αντικείμενο λατρείας. Σε κατηγορούμε όμως γιατί τις έσπασες. Να λατρεύει κανείς μια εικόνα είναι άλλο πράγμα και να διδάσκεται κανείς, μέσω της ιστορίας της εικόνας, τι πρέπει να λατρεύει, είναι άλλο. Ο πιστός που δε γνωρίζει γράμματα, κοιτάζοντας τις εικόνες στους τοίχους, μπορεί να διαβάσει εκείνο που δεν μπορεί να διαβάσει στα βιβλία».

Migne, Λατινική Πατρολογία, Πάπα Γρηγορίου Α΄ επιστολές.

Ο διχασμός ανάμεσα στους εικονομάχους και τους εικονολάτρες, κράτησε πάνω από έναν αιώνα και είχε δυσάρεστες συνέπειες για την αυτοκρατορία. Διαβάζοντας το παραπάνω παράθεμα, καταλαβαίνουμε πως μάταια χάθηκε τόσος χρόνος μέχρι την αναστήλωση των εικόνων, καθώς ο Πάπας Γρηγόριος Α΄ είχε την ίδια πεποίθηση με όσα αποφασίστηκαν στη Ζ΄ Οικουμενική Σύνοδο. Εκείνο που δεν είχε διευκρινιστεί και δεν είχε γίνει αποδεκτό από τους εικονομάχους ήταν ότι κατά την προσκύνηση των εικόνων, η λατρεία των πιστών δεν απευθύνεται στο υλικό από το οποίο είναι κατασκευασμένη η εικόνα, αλλά στο εικονιζόμενο πρόσωπο. Επίσης, όπως τονίζει και ο Πάπας Γρηγόριος Α΄ το μεγαλύτερο λάθος ήταν η καταστροφή τους. Οι εικόνες ήταν το βιβλίο των αγραμμάτων, καθώς όποιος δεν γνώριζε γράμματα μπορούσε να καταλάβει όσα θα διάβαζε στα βιβλία, μέσω των εικόνων.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

4. Στο κείμενο 6 η σύγχρονη ιστορικός Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ αμφισβητεί την αντικειμενικότητα των εικονολατρικών μαρτυριών. Διαβάστε τα κείμενα 3, 4 και 5 του Θεοφάνη, παρατηρήστε και την εικόνα 1, και εντοπίστε στοιχεία φανατισμού που στηρίζουν την άποψή της.

Στο κείμενο 6 η σύγχρονη ιστορικός Ελένη Γλύκατζη - Αρβελέρ αμφισβητεί την αντικειμενικότητα των εικονολατρικών μαρτυριών, χρησιμοποιώντας σαν απόδειξη τα κείμενα του Ιστορικού Θεοφάνη. Διαβάζοντας τα κείμενα αυτά καταλαβαίνουμε πως ήταν φανατικός εικονολάτρης. Δικαιολογεί απόλυτα τη στάση της εκκλησίας και στρέφεται κατά των Ισαύρων αυτοκρατόρων. Επομένως, γίνεται αντιληπτό πως χάνεται η εγκυρότητα και η αντικειμενικότητα όσων γράφει, εφόσον πρόκειται για προσωπικές του πεποιθήσεις. Ακόμη, παρατηρώντας την εικόνα 1 του σχολικού βιβλίου όπου οι εικονομάχοι φαίνονται να σταυρώνουν τον Ιησού, αντιλαμβανόμαστε το μέγεθος του φανατισμού των εικονολατρών.

Η βυζαντινολόγος φτάνει σε μια ακόμη διαπίστωση. Ο παθιασμένος τρόπος που οι εικονολάτρες έδειχναν την έχθρα τους απέναντι στους εικονομάχους, αμαυρώνει την εικόνα των αυτοκρατόρων, οι οποίοι εργάστηκαν με όλες τους τις δυνάμεις για να αντιμετωπίσουν τους εξωτερικούς εχθρούς. Οι Ίσαυροι, είχαν ανάγκη την υποστήριξη των ακριτικών περιοχών για να αντιμετωπίσουν τις εξωτερικές απειλές. Οι κάτοικοι των περιοχών αυτών είχαν ανεικονικές αντιλήψεις, επομένως, η σύγχρονη ιστορικός υποστηρίζει πως η απόφαση των Ισαύρων να απομακρύνουν τις εικόνες, είχε σαν στόχο οι αυτοκράτορες να έχουν τη στήριξη των ακριτικών περιοχών για την ασφάλεια της αυτοκρατορίας.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!